

О.В. Чумак, канд. екон. наук, доц. (МАУП, Київ)

М.О. Мельничук (ХТЕІ КНТЕУ, Харків)

АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Аналітичне забезпечення, як підсистема управління соціально-економічною системою підприємства, ґрунтується на даних інформаційних потоків економічної, екологічної та соціальної сфер за різними аналітичними часовими розрізами та стратегічними векторами. З метою виконання подальших аналітичних процедур для прийняття коректних управлінських рішень соціально-економічного характеру за такими розрізами впливу як: зміни, наслідки і можливості, за кожною зі сфер сформовано рекомендований набір показників, притаманних діяльності підприємств торгівлі (табл. 1).

Таблиця 1 – Показники діяльності торговельного підприємства, які характеризують соціально-економічну систему

*	ПОКАЗНИКИ ДЛЯ АНАЛІЗУ		
	Змін	Наслідків	Можливостей
ЕКОНОМІКА	Продуктивність праці	Фінансовий результат	Економічний потенціал (індекс)
	Капіталовіддача	Накопичений знос необоротних активів	Коефіцієнт оновлення необоротних активів
	Витрати операційної діяльності	Рентабельність продажів	Аналіз резервів зниження витрат операційної діяльності
	Товарообіговість	Дохід / обсяг продажів	Рівень автоматизації праці
	Чистий грошовий потік	Структура витрат операційної діяльності	Структура товарообороту
	Чисельність персоналу	Коефіцієнт плинності кадрів	Структура доходів
	Середня кількість відпрацьованих людино/годин, днів		Втрати та фінансові санкції від недотримання екологічних норм
	Ціноутворення		Витрати на усунення наслідків порушень в екологічній сфері
	Логістичні процеси		Фінансові санкції від недотримання норм трудового права

ЕКОЛОГІЯ	Обсяги відходів і сміття	Вплив на клімат		
	Екологічний податок	Реалізація товарів «ЕКО», органіка чи «Bio»	Участь у екопрограмах	
	Вартість утилізованих відходів	Участь у проєктах зі збереження довкілля	Використання й продаж екологічно безпечної упаковки для товарів	
	Коефіцієнт екологічності	Підтримка збалансованого способу життя покупців		
	Обсяги спожитого (проданого) пластику	Відповідальне споживання ресурсів (електроенергія, вода, пластик, пакувальні матеріали тощо)		
	Використання енергії та палива		Кількість викидів парникових газів	
СОЦІАЛЬНА СФЕРА	Витрати на оплату праці і соціальне забезпечення працівників	Кількість нещасних випадків на виробництві	Зміни у нормативних документах з врегулювання трудових відносин	
	Рівень освіти персоналу	Кількість випадків тимчасової втрати працездатності працівників	Суми спрямовані на благодійну діяльність (у т.ч. корпоративне волонтерство)	
	Коефіцієнт плинності кадрів	Реалізація товарів соціального значення за програмами державної підтримки	Програми лояльності для покупців (суми наданих знижок за усіма програмами)	
	Кількість корпоративних заходів	Кількість страхових полісів працівників	Інфраструктура для людей з обмеженими можливостями	
	Кількість працівників з особливими потребами	Індекс стійкості залученості працівників		
	Корпоративна соціальна відповідальність			
	Забезпеченість працівників спеодягом	Гендерні показники		
	Середній вік працівників		Навчання, стажування працівників	
	Кількість заходів лояльності для покупців	Умови праці		

Кількість показників для аналізу не є вичерпною, оскільки специфіка форм торговельної діяльності, форматів і спеціалізації магазинів, регіонального розташування, організаційно-правової форми тощо, визначатиме їх перелік, виходячи із обраної мети формування

аналітичного забезпечення та стратегічної цілі. Соціальна сфера підприємства є досить багатогранною та ефект від неї визначається вимірjuвальними і невимірjuвальними показниками, вартісними та кількісними, що ускладнює процес формування інформаційного забезпечення, проте є на сьогодні необхідною умовою в якісному управлінні.

Проведення комплексної економічної оцінки отримують за одночасного й узгодженого вивчення сукупності параметрів, які відображають більшість аспектів зміни та розвитку соціально-економічної системи. Стійкість соціально-економічної системи забезпечується причинно-наслідковими зв'язками величин, пов'язаних з екологічною та соціальною діяльністю підприємства, розділених за категоріями внутрішніх та зовнішніх чинників. Проте, більш об'єктивне оцінювання можливо провести на основі аналізу внутрішніх чинників шляхом дослідження соціального та екологічного спрямування підприємства. Динаміка розвитку соціальної відповідальності підприємства залежить від створених умов, які сприяють впровадженню корпоративної соціальної відповідальності у діяльності.

Показники, які характеризують соціально-економічну систему підприємства, в динаміці мають покращуватись та змінювати структуру соціального капіталу відповідно стратегічним цілям. При цьому, для дотримання рівноваги сталого розвитку як на макро- так і на мікрорівні, спрямування та фінансування такої діяльності має бути людино-орієнтованим, екологічним, відкритим суспільству (прозорість, якість, соціальна відповідальність). Результати аналізу також дозволять переглядати джерела та обсяги фінансування соціально-економічної системи підприємства в короткостроковій та довгостроковій перспективі.